چەمێ ئەڤ چریکەێ بەرد

ریٚوار ئاودانان

چەمێ ئەژ چریکەێ بەرد

(رودی از آواز سنگ)

ناسنامەیٚ کتاو

ناو: چەمیٚ ئەژ چریکەیٚ بەرد

کوومە ئەڵبەس کوردی

شائر: ریٚوار ئاودانان

بڵاوگە: چیا

یەکم چاپ: ۱۳۹۷ هەتاوی/ ۲۷۱۸ کوردی

◊◊◊

مشخصات کتاب

عنوان: رودی از آواز سنگ

مجموعه شعر کُردی با ترجمەی فارسی

شاعر: ریوار آبدانان

انتشارات: چیا

چاپ نخست: ۱۳۹۷ خورشیدی/ ۲۷۱۸ کُردی

(١)

تێژتر ئەژ زق

سەرهشکتر ئەژ بەرد؛

"کوڵە ئەڵوەس"ـەکەێ گوڵ نەسرین!

◊

بُرّندەتر از سرما و یخ

سرسختتر از سنگ؛

«هایکو»ی گُلِ نسرین!

(٢)

تلیلیی داڵکەل ئاشتی

بەرزتر ئەژ شینوەێ شەڕ!

◊

هلهلەی مادرانِ صلح

بلندتر از ولولەی جنگ!

(٣)

دە لێڤار دەرڤەن بایٚ

یەکڵەداریٚ پاڤەگەزدیٚ

ناویٚ "همیٚ"!

◇

بر لبەی درّەی باد

تک‌درختِ استواری

نامش «امید»!

(۴)

گل‌گلێ

گی‌ئاسارەێ

گیرسنێ دارسۊنێ!

◇

گاه‌گاهی

کِرم شبتابی

برمی‌افروزد جنگلی را!

(٥)

چریکەیٚ بیٚدەنگیی ئاسارە ئژنەڤی؟!

◊

آوایِ سکوتِ ستاره را می‌شنوی؟!

(۶)

ژن خەنس

دار ژین، گوڵ کرد

هەن ڤارین بەرف!

◊

زن خندید

غرق در شکوفه شد درختِ زندگی

هنگامِ برف!

(٧)

ڤەڕاس، ژەنیار تەمیرەیٚ ڤارۆ کیٚیە؟!

◇

راستی، نوازندەی تنبورِ باران کیست؟!

(٨)

کرم شەوچرایٚ کوچکلٚەیٚکە

مۆنگەشەو ئی دارسۆنە!

◇

کِرم شبتابِ کوچکی‌ست

مهتابِ این جنگل!

(٩)

بێ دڵەڕاوکێ

باڵنەێ نیشتێیە ئەڵسەر شۆنێ:

داووڵ!

◇

بی‌ترس

پرنده‌ای نشسته روی دوشش:

مترسک!

(١٠)

رووح ئاو، لیپالیپ ئەژ هوورەو ڤەرچە؟!

◊

لبریزِ آوازِ اهورایی‌ست روحِ آب چرا؟!

(۱۱)

ئەریٚ زەردەخەنە

رووژنایٚ رێڤارێکە

ئەژ دیرترین ئاسارەل؟!

◊

آیا لبخند

نورِ رهگذری

از دورترین ستاره‌هاست؟!

(۱۲)

بایٚ

بیٚ پاسپۆرت و پشکنین

ڤەچە سەفەر کەریٚ؟!

◇

باد

چگونه سفر می‌کند

بی پاسپورت و تفتیش؟!

(١٣)

ئەسپ رووژنا تاو دا

شەڤەزەنگ

ڤەرەڤ کوورا؟!

◊

اسبِ روشنایی تاخت

قیرگون شب

رو به کجا؟!

(۱۴)

رفت کوم ئاگر
تین دڵ خاک ئشکەن و
سەقزمۆ کرد؟!

◇

رگبارِ تُندِ کدام آتش
فرونشانید عطشِ خاک و
سبزمان کرد؟!

(١٥)

ڕێوارەکەت کێیە دەریا

سێڵاو ڤهارە

یا پایزەپڵە؟!

◇

دریا، مسافرت کیست

سیلابِ بهاری

یا بارانِ پاییزی؟!

(١۶)

ئەڵوەسیٚ

ئەڤەسیٚکەم بیٚڤچۆ تا یاڵەکەیٚ خوەر:

باڵفڕنەکیٚ بیٚباڵ و پەڕ!

◇

شعری مرا

بی‌وقفه می‌سُراید تا ستیغِ آفتاب:

بادبادکی بی‌بال و پر!

(١٧)

بێیا

"ڕووەڵاتی"ـیە دڵم

باوەڕ بکە ئەفتاو!

◇

بیا

«شرقی»ست دلم

خورشید باور کُن!

(١٨)

ئشکیا ده ده‌فته‌ر ئائێنه‌ل گرێڤه‌که‌ر، کڕێ:

ژن

ژین

ژۆ

◇

شکست در دفتر آینه‌هایِ گریان، سطری:

زن

زندگی

درد

(١٩)

تەمسقتر ئەژ

گرد میڤەل ئی ڤەرزەسەو هاڵێ:

کیزێ ئازادی!

◇

نوبرانەتر از

همەی میوەهای فصل است هنوز:

یک قاچ آزادی!

(۲۰)

بەڵگ پاییزی

شەکەت ئەژ بەێچەڵیی بایٚ، ئاوەخت خوازیٚ:

خوەشاڵە ئیٚگلە ئەژ "کەڤر" بیٚیام ڤەدی!

◊

برگِ پاییزی

خسته از بازیگوشیِ باد، آرزو می‌کند:

کاش از صخره زاده شوم این‌بار!

(٢١)

دە ناو بەرد، نەرمنوولْییێ هەس

ک دە حەریر ئاو نییە!

◊

در سنگ، لطافتی هست

که در حریرِ آب نیست!

(۲۲)

ئاو خەوێ، ئاێنە خەوێ

ئەما دەرڤەچ بەرد

هادە خەڤەر تاهەێ!

◊

آب و آینه هم می‌خوابند

اما دریچه‌ی سنگ

تا ابد بیدار است!

(٢٣)

گۆم رازێکە

بەرد!

◇

برکەی رازی‌ست

سنگ!

(۲۴)

تەمیرەیٚ نادیار سەنگ

سەرمەس خوەنیٚ تاهەیٚ!

◊

تنبورِ ناپیدایِ سنگ

تا ابد سرمست می‌خواند!

(٢٥)

گل‌گلێ

ده ڤێشەێ سەنگ

پەڵنگ زەمدارێ نەڕنێ!

◊

گهگاهی

در بیشه‌ی سنگ

می‌غُرّد یک پلنگِ زخمی!

(۲۶)

ده ناو گومەل بەرد

بنجک زەردەخەنەێ گوڵ کرد!

◊

در مشتِ سنگ

بوته‌ی لبخندی شکُفت!

(٢٧)

ئاڤاز یاسەمەنەل نەشنەفتینە

ئەژ گەلیی بەرد؟!

◊

آواز یاسمن‌ها را نشنیده‌ای

از حنجره‌ی سنگ؟!

(٢٨)

ناو هووزەکەم

تاشیایێەو

دە رۆمان "کۆ"!

◇

نامِ قبیله‌ام

حک شده

در رُمانِ «کوه»!

(۲۹)

دما فەسڵ گەشت‌نامەیٚ دڵووپ

دەریاو!

◊

آخرین فصلِ سفرنامەی قطره

دریاست!

(٣٠)

گڕ دە ڤەر خوەیێ خس دڵووپ،

رەسی ڤە دەریا!

گەردیلە، تاویا دە ئشق

رەسی ڤە مانا!

◇

قطره‌ی آتش‌زده در خویش،

به دریا رسید!

ذرّه‌ی بگداخته در عشق،

به معنا رسید!

(٣١)

ئەڤین، فڕین و

دەریا، ئاسمۆن فڕین دڵووپەیلە

◇

عشق، پرواز است و

دریا، آسمانِ پروازِ قطره‌ها

(٣٢)

دڵۆپ،

دەرفەتێکی ئەڤکردەو

بەرەو دەریا!

◇

قطره،

یک پنجره‌ی بازِ

به سمتِ دریاست!

(٣٣)

بالْگرتنێ

بێ باڵ و پەڕ:

ئنسان!

◇

پروازی

بی بال و پر:

انسان!

(۳۴)

مردن، دەسڤەن زەمانە ئەڵ دەسەلم

زنەی، پاڤەن خاکە ئەڵ پام

ئەما کلیل دەس و پایۜ ڤەسەمیش: ئەڵوەس!

◊

مرگ، دستبندِ زمان است بر دستانم

زندگی، پابندِ خاک است بر پایم

اما شعر نیز کلیدِ دست‌وپایِ بستەی من است!

(٣٥)

دەیٚ نەکەسیٚ ترم

خود خوەمم!

◊

دیگر نه کسی دگر

خودِ خودم هستم!

(۳۶)

شەتاو ڤە پەل

ڤەرەو دەریا

ئەژ خوەیۆ، ڤەرەو خوەیۆ!

◇

موج‌زنان برفاب رود

رو به دریا

از خود، به خود!

(٣٧)

مردن ده زەلکاویش رەنگینه

ئەگەر فڕین

دما ڤیر باڵنه بوو!

◊

مرگِ در مُرداب هم زیباست

اگر پرواز

آخرین خاطرەی پرنده باشد!

(٣٨)

ژین، باخێکە و

باخەڤۆ، ئەفتاو

"ئازادی"ـیش رەنگی‌ترین سوورەگوڵ باخەکەیٚ ئەفتاو!

◇

زندگی، باغی‌ست

باغبانش، خورشید

زیباترین گُل‌سرخِ باغِ خورشید، «آزادی»ست!

(۳۹)

هەر پرشە، وشەێکە و

هەر وشە، دەسپێکێ و

کتاو چەم ڤە یەکم وشەێ ڤارۆ دەس ڤەێکەرێ

◇

هر قطره، واژه‌ای و

هر واژه، آغازی و

کتابِ رود با نخستین واژه‌ی باران می‌شود آغاز

(۴۰)

ئێمڕوو هەرچی بێدەنگییە
ئەژ نک قڵەم رژێ؛
دەفتەرەکەم سق
ڤێشەێ هووارە!

◇

امروز هرچه سکوت
از نُک قلم می‌ریزد؛
فرداست دفترم
بیشەی فریادی!

(۴۱)

نە باکوورییە و نە باشووری

نە ئەژ رووژهەڵات یەتێیە و نە ئەژ رووژئاڤا

شنەیٚ ئێمڕوو، ئەژ لایٚ شائرانەیٚ ئەڵکردێیە!

◇

شمالی یا جنوبی نیست

نە از شرق آمدە و نە از مغرب

نسیمِ امروز، از سمتی شاعرانە می‌وزد!

(۴۲)

"ئاپۆ"

هەرئەو پەل زەیتوون سەوز سەدەو

ک ئەژ کەمووترەل، ئەوشاردنەسەێ

◇

«آپو»

همان شاخەی زیتونِ سبزِ قرن است

که از کبوتران، پنهانش نمودەاند

(۴۳)

فڕین بێباڵنەیێکە و

چەمێ ئەژ چریکەێ بەردە:

"گەریلا"!

◇

پروازی بی‌پرنده و

رودی از آوازِ سنگ است:

«گریلا»!

(۴۴)

ده ئی روو ڤهارییه، شائرێکه بەرف

دەنگ وشەلێ ئشنەڤم

ک ئەژ هێڵ دماین دەرڤەن،

دچێ ڤەرەڤ زڵاڵیی ڤڵات چەم!

◊

در این روز بهاری، شاعری‌ست برف

آوای کلماتش را می‌شنوم

که از خط پایانیِ درّه،

به زُلالایِ سرزمین رودخانه می‌رود!

(۴۵)

ئێمە ڤە گووچنگ ئشق

ئەژ "نیل" ئی دووزەقە گواریمنە

◇

ما با عصایِ عشق

از «نیلِ» این دوزخ گذشته‌ایم

(۴۶)

بایٚ ڤە سەرپەنجەل خوەیٚ

ئەژ رەنگ چنێکەم:

پایزەڕوو!

◊

با سرانگشتانِ خود، باد

مرا از رنگ می‌چیند:

روزِ پاییزی!

(۴۷)

ئەگەر نەڤیا تین و تاسە

ئەریٚ قەلٚڤەز دیٚیەتە دی؟!

◇

اگر شوق و عطش نبود

موج هرگز زاده می‌شد؟!

(٤٨)

ڤەڤلاێ پەنجرە

زمسۆ، بەڤی ئسپیێ‌پووش خەمبارێکە

ئەنووگرتە، دە بێ‌دەنگیی هەن‌هەن لێڵەێ چارەنڤیس.

ئۆ ڤەیلاێ بێ‌ئاسارەێ خوەشبەختی

ژن، ڤەرز پەنجم ساڵە!

پژارەدار

ڤارۆنی

◊

در آن‌سویِ پنجره

زمستان، عروسِ سپیدپوشِ غمگینی‌ست

بُغض‌کرده، در سکوتِ گرگ‌ومیشِ سرنوشت.

و در این‌سویِ بی‌ستاره‌ی خوشبختی

زن، فصلِ پنجمِ سال است!

اندوه‌زده

بارانی

(۴۹)

کرم ئەۋرێشم

ئەر قانە بوو، ڤە نمییەکەیٚ ئاخڵەیٚ پیلەیٚ

ئەریٚ قەت پەپییٚ باڵەۋگریٚ؟!

◇

اگر کِرم ابریشم

به حقارتِ چنبرِ پیله‌ی خود قانع شود

هرگز آیا پروانه‌ای پرواز خواهد کرد؟!

(۵۰)

هەر روو، شۆ ڤەشۆن رووح سەوزکوسار

ئەڵقورنێمن رزگێ ئەژ سەفەرنامەێ رووبار و

هاڵێ دەریایێ ها دە ئاسوو...

◇

هر روز، دوشادوش روحِ سبز کوهستان

سطری از سفرنامه‌ی رودخانه می‌نوشیم و

در افق جاری‌ست همچنان دریایی...

(٥١)

هوورەیکە دڵ

ک نەشنەفتینەێ

بزۆ کەفتینە لاڕێ!

◊

دل، آوازی اهورایی‌ست

چو نشنیدی‌اش

بدان که بیراهه رفته‌ای!

(٥٢)

گڵاڵ،

ئاوژەنییە

...تا حەقیقەت دەریا

◊

رود،

شناگری‌ست

...تا حقیقتِ دریا

(٥٣)

دە ناو ڕەز گەردوون

ئەڵ یەێ پەلارە ئەژ پەلارەل فرەێ مەۆێ

گلە ئەنگیرەکەێ کچکەێ زەمی!

◇

در تاکستانِ جهان

بر خوشه‌ای از خوشه‌های فراوانِ یک درخت مَو

حبّه انگورِ کوچکِ زمین!

(۵۴)

هۆچ شوون پایٚ نەکەفتێیە

ئەڵی بەرف قورسە و

کردێیەڤ گەر دار بەلییەل، مۆنگ!

◇

هیچ ردّ پایی نیفتاده

بر این برفِ سنگین و

از درختانِ بلوط، بالا رفته ماه!

(٥٥)

گلەی دکرد زەمی:

"ئمسالۆ، هۆچ ڤارۆ نەڤارییە و

باخەکە گردێ پڵمژکیایێە".

ڤەلێ دە ناو دڵ م، گوڵاڵە کوچکڵەێ پشک کردۆیی!

◊

گلایه می‌کرد زمین:

«امسال، باران نباریده هیچ و

باغ یکسره پژمرده‌ست».

در دلِ من اما، لاله‌ی کوچکی شکُفته بود!

(۵۶)

ئەڤرەل سیٚ، کڵ دن و

دەس کردێیە چەمەر، ڤارۆ:

سۆرەگوڵ زاگرۆسییێ شەهید بییە

◇

ابرهای سیاه هلهلەکُنان و

باران به سماعِ سوگ مشغول:

در شهادتِ یک گُلِ‌سرخِ زاگرسی

(٥٧)

ڤه بڵاچەیٚ ئەڤر و

ئەڵپەڕکەیٚ ڤارۆ

چەپەیٚ گوڵ هێروو ئەڵسیا ئەژ خەو

◇

با آذرخشِ ابر و

رقصِ باران

دسته گُل خطمی ز خواب برخاست

(٥٨)

لەفاو بهارە

ڤە سەرپەنجەێ پینەڤەسەێ

کەرێکەمە خەڤەر ئەژ خەو

◇

سیلابِ بهاری

با سرانگشتانِ پینەبستەاش

بیدارم می‌کند از خواب

(٥٩)

لەفاو

ئەژ دیار ڤیرمۆنەل شەوەکی یەتویی

دەنگەدەنگێ ئەژەێ نییە ئێڤارە

◇

سیلاب

از سرزمینِ خاطراتِ بامدادی آمده بود

تنگِ غروب، همهمه‌ای نیست از او

(٦٠)

کەڵمەسەل

ڤە بێدەنگ

تەماشای گڵاڕێژۆ کەرن

◊

گُل‌های حسرت

در سکوت

به تماشای برگریزان نشسته‌اند

(٦١)

گوڵدەمەل بڵاڵێک

ڤە دەم تاف دچن

ڤەرەو شەو

◇

شکوفه‌های سپیده‌دمِ آلبالوی کوهی

در خروشِ آبشار

به سوی شب روانه‌اند

(٦٢)

یەکم ئامووژیاری:

"نە" ڤتن بنە رایْ خوەت

◊

نخستین اندرز:

«نه» گفتن به خود بیاموز

(۶۳)

نشۆنەی سەرکەفتنە

کرێک ڤە دەڤر سەر چیا کێشیانە

قازقولنگەل

◇

نشانەی پیروزی‌ست

خطی که بر فرازِ سر کوهستان کشیده‌اند

دُرناها

(٦٤)

ئەریٚ، ریٚی هۆچ گوڵەفتاویٚ نەکەفتیٚیە ئەڵ ئی نسارە؟!

◇

گذرِ هیچ آفتابگردانی آیا نیفتاده به این سایەسار؟!

(٦٥)

چەن لیسک

ئەژ ئی بناره ئەڵکێشن

تا رەنگ گوڵەفتاو بگری، نسار؟!

◇

چند پرتوِ نور

از این دامنه‌ی کوه باید که بَرکِشند

تا چون آفتابگردان شَوی، ای همیشه سایه‌سار؟!

(۶۶)

ئەڵ ئەۋ لق دارە

شکووفەێ ئەرخەڤانییێ دە بایێ شەکێ

ناوێ نەێزۆنم

◇

بر آن شاخه‌ی درخت

شکوفه‌ای ارغوانی در باد می‌جُنبد

نامش را نمی‌دانم

(۶۷)

کاشکا دارسمنەک

ئەژ ناو دارەل

تەنیا سدارە ئەڵبژارتا!

◊

کاش

از میان دار و درخت

دارکوب، تنها دارِ اعدام را برمی‌گزید!

(۶۸)

ده ساڵ جەنگ

ئەژ گرد گوڵەل فرەترە

گوڵ‌ئەسرین!

◊

در سالِ جنگ

فراوان‌تر از تمام گُل‌هاست

شکوفه‌ی اشک!

(۶۹)

ده پەنا بەردێ

گوڵ نەرگس، زڵفەل تەڕێ هشک کەرێ

ئەوٙدماێ بایەڕووە

◇

در پناه سنگی

گُل نرگس، گیسوانِ خیس‌اش را خشک می‌کند

پس از توفان

(۷۰)

هەێک ڨڵات، لێزەکەن و لانەڤاز بی

هنارەس، هنایٚ تفەنگە

◇

وقتی وطن، آوارەی بی‌آشیان شد

فریادرس، فریادِ تفنگ است

(٧١)

ئاخ! سێپریسکەکە

تو ڤەو باڵ زەمدارتە ئازادی

م ڤە ئی ئازایمە، منەیکەر ئازادییم هاڵێ

◇

آه! ای پرستو

تو با آن بالِ زخمی‌ات آزادی

من با این تنِ بی‌زخم، جوینده‌ی آزادی‌ام هنوز

(٧٢)

تێژتر ئەژ بگدەیٚ بایٚە

باوڕیٚ ک ئاشاردەو

دە دڵ تەلیٚ گیا

◇

بُرّندەتر از دشنەی باد است

ایمانِ نهفته در دلِ

یک شاخەی باریکِ گیاه

(٧٣)

ئێڤاره، تووژاڵ یەکم بەرف

نیشتێیە ئەڵ یاڵ

مۆنگەشەڤ کوتپڕێ!

◊

هنگام غروب، لایەی نازکِ نخستین برف

بر قلّه نشسته

مهتابی ناگهانی!

(٧٤)

ڤە گریڤە دێیام ڤەدی

کردمە کارێ، ڤە دەمەخەنە بچم!

◇

با گریه زاده می‌شوم

بادا که با خنده رَوَم!

(٧٥)

سەفەرێکە

ئەژ خوەت ڤەرەڨ خوەت:

ژین

◇

سفری‌ست

از خود به خویش:

زندگی

(٧٦)

ئەرێ مردن، لێژییەکەێ ملەێ دماینە؟!

◇

آیا مرگ، سرازیریِ آخرین گردنه است؟!

(٧٧)

ئەر هووکارەیٚ کەفتنی و

باڵ نەیٚگری

ئاسمۆ ئنکار نەکە!

◇

گر خو گرفته‌ای به افتادن و

نمی‌پَری

آسمان را مکُن انکار!

(٧٨)

تەژگاکەیٚ گەردوون

ڤە پریسکەیٚ ئشق و ئازادی

ئەوٚکریا

◇

اجاقِ عالَمِ هستی

با شرارەی عشق و آزادی

افروخته شد

(٧٩)

دەنگ ڤەچکردن دار بەلییەل بەرزترە

یا کڵپەکڵپ پاییز؟!

◇

آوای جوانەزدنِ بلوطها بلندتر است

یا صدای شعلەهای پیاپیِ پاییز؟!

(۸۰)

رچ ئشکنێ

ڤەچێ ئمێ

ڤەرەڤ ملەێ ئەفتاو

◊

از میان برف و یخ، رَه می‌گشاید

جوانه‌ای امید

رو به قلّه‌ی خورشید

(٨١)

گڵپەیٚ گوڵیٚ تۆمارزوو ڤاران

ئەژ ناو خوڵەکوو دیرۆک:

کوردستان!

◊

لهیبِ آتشِ گُلی مشتاقِ باران

از میانِ خاکسترِ تاریخ:

کُردستان!

(٨٢)

ساوڵ هەر گرفتێ

داوڵێکە

ئەر پەلەڤەر دڵت، نم بفڕێ

◊

شبحِ هر مانعی

مترسکی‌ست

اگر پرنده‌ی دلت، در ارتفاعِ پَست می‌پرد

(٨٣)

کوم رهێڵ

ئی خاک‌وخوڵه ماڵێ

تا چەو دڵ بۆیینێ؟!

◊

کدامین رگبارِ باران

می‌روبد این گرد و غبار

تا چشمِ دل ببیند؟!

(٨۴)

ده بەرف ئی کارەساتە، تەنیا یەکێ نوقم نەڤی و

ژیا

ئەڤیش "همێ"!

◇

در برفِ این حادثه، تنها یکی غرقه نشد

و زنده ماند

آن‌هم «امید»!

(۸۵)

ئاشتی

لەڤەخەنەیٚکە

ئلاتنیٚ دیٚرتر ئەژ گرد ئاسارەل

◇

صلح

لبخندی‌ست

طلوع‌اش دیرتر از همه‌ی ستاره‌ها

(۸۶)

بالْفڕنەک

هەیڤایە ئەژ دەس زاروو

ریڤاریێ دە منەی ئازادی!

◇

بادبادک

گریزان از دست کودک

رهگذری در جستجوی آزادی!

(٨٧)

"ئێمکە"ێ ئاونگێ

ئەڵ پەڕەێ گوڵ هێرووێ

"هەێتاهەێ"ـە

◇

«اکنونِ» شبنمی

بر گُلبرگِ یک خطمی

«تا ابد» است

(٨٨)

باڵداریٚ کوچکڵه و

هووڵ ئاسمۆنیٚ پڕ ئەژ چنگڕ...

مەتڵ "ئەڵبژاردنیٚ هەمیشەیی"!

◇

پرنده‌ای کوچک و

هراسِ آسمانی پُر از چنگال...

داستانِ «انتخابی همیشگی»!

(٨٩)

پایزەپڵە

سڕی

ئەڤەێک ئەژ یایٚ و ڤیر بڵاڵیکەیل مەنۆیی

◇

بارانِ پاییزی

سرُد

هرآنچه از خاطره‌ی آلبالوهای کوهی مانده بود

(۹۰)

شەۆەکی

شەقەیٚ باڵ خەو

چی شاقەشاق کیەوگە

◇

سپیدەدم

صدای بالِ رؤیا

همچو آوای خواندنِ کبک است

(٩١)

گەردوون، پرتووکێکە

ئنسان خۆنێکەی

◇

جهان، کتابی‌ست

انسان می‌خوانَدَش

(٩٢)

بژی

نە ڤە باڵەتەپە،

ڤە باڵگرتن!

◇

زندگی کُن

نە با بال‌بال‌زدن،

بلکە با پرواز!

(٩٣)

ئەژ زەم تین

تا سارێژ ئاو

تەنیا گرمەرێ مەنێیە

◇

از زخمِ عطش

تا التیامِ آب

تنها تُندری ماندەست

(۹۴)

دمایێ گڵارێژۆن ئێڤاره

تەنیا، چریکەێ قەنارییێ مەن

ئەڵ چڵ داره ژارەکه

◇

از پسِ خزانِ عصر

تنها، آوازِ یک قناری ماند

بر شاخەی درختِ بینوا

(٩٥)

دما بڵێزەیٚ شەم

نووا ـ سووار گوڵدەمە

ئەر ئمیٚ، پا ڤەگەز بیٚ

◊

آخرین شعله‌ی شمع

سرقافله‌ی صبحدَم است

شکیبایی کند اگر امید

(۹۶)

گوڵگوڵێ "ئە" ڤتنێ بەسە، ئەڕا کەفتن

گوڵگوڵیش یەێ "نە" بەسە، ئەڕا فڕین

◊

گاهی سقوط را کفایت می‌کند، گفتنِ «آری»

گاه هم یک «نَه»، کفایت می‌کند پرواز را

(٩٧)

ژین، پرتووکێکە

خوەت نیسنینەیٚ

◇

زندگی، کتابی‌ست

خود می‌نویسی‌اش

(٩٨)

ئەر زەمی هەسار باڵنەله

ئێمداڵ ئاسمۆ کوورەو؟!

◇

اگر زمین، حصارِ پرنده‌هاست

پس آسمان کجاست؟!

(۹۹)

بەردێ ئەژ کەمەر گلوور بی و

پەپییێ هڵەقوپڵە فڕی

هامشووێ چی مەرگ و ژی!

◊

سنگی از فراز کوه غلتید و

پروانه‌ای شتاب‌آلود پَرید

رفت و آمدی بەسانِ مرگ و زندگی!

(١٠٠)

قاز کۆییەل

ڤێنەیٚ لەڤەخەنەیٚ

گلئاوردن، ئەڤدما هناسەیٚ سەردیٚ

◊

دُرناها

همچو لبخندی

بازآمدند، از پسِ یک آهِ سرد

(۱۰۱)

تریفەیٚ مۆنگ

چرچیٚ خسە دڵ داووڵ!

◊

پرتوِ ماه

ترسی به دلِ مترسک انداخت!

(۱۰۲)

نەمر، گیۆدارێکە

دە ڤڵات ئەڵبەس ژییێ

◇

نامیرا، جانداری‌ست

در سرزمینِ شعر می‌زید

(١٠٣)

ئەژ کەیْ ڤەی لا

ئەڵبەس، دژەژەهر هناسەیْ ئژدهایْ "تەنیاییْ"ـە؟!

◊

از چه هنگام بدین‌سو

شعر، پادزهرِ نَفَسِ اژدهای «تنهایی»ست؟!

(١٠٤)

کوڵ گرتێیە پەلەپیتکەیٚ ڤریایٚ هنام

تا نەوا چەکمە سێیا

پا بنیٚ ئەڵ سووسەنیٚ

◊

ماشەی هشیارِ فریادم نشسته در کمین

تا مبادا چکمەسیاهِ بدشگون

پا نهد بر سوسنی

(۱۰۵)

کەێ، دە کوو، ڤەر کێیەل "ڤیر فرە دیر"ـێکم؟

◇

کِی، کجا، برای چە کسانی «خاطرەی بسیار دور»ی هستم؟

(۱۰۶)

مردن، بنیانان سرووێکه

چی کووچبار

ک بنیاێ قازقوڵنگەله

◊

مرگ، سرآغازِ سرودی‌ست

چونان کوچ

که آغازِ دُرناهاست

(١٠٧)

ئێگل، دەرڤەچیش دڤییە بزەیێ

ئەڵ دەموچەڤ گرژ ئی دیڤارە

ئاخ! تەنیا ئەگەر باڵنەیێ "ئازادی" بچریکەنا...

◇

پس، پنجره هم لبخندی می‌شد

بر چهره‌ی عبوسِ این دیوار

آه! تنها اگر پرنده‌ی «آزادی» می‌خواند...

(١٠٨)

بژی و مەمر

ئەمان نە ڤە بژیمەمر ژێردەسی!

◇

زندگی کُن و نمیر

ولی نە با بخور و نمیرِ بُشقاب (فرودستی)!

(١٠٩)

دەسەلم، گیایۆ پەژارە

چەڤەلم، کەنیی خەم

ئێمکە دارسۆنۆ سیێام

◇

دستانم، گیاهِ اندوه

چشمانم، چشمەی حسرت

اکنون جنگلی سیاهم

(١١٠)

ئەریٚ! تەڤەریٚ خوازم و

گواریایێن ئەژ ناو دڵ ئایێنە

تا ئبراهم چارەنڤیسەکەیٚ خوەم بم

◇

آری! تبری می‌خواهم و

قلبِ آینه را پیمودن

تا ابراهیمِ سرنوشتِ خویش باشم

(١١١)

دڵنەرم و

بەردین؛

داڵکم کۆ!

◊

مهربان و

بَرکشیده از سنگ؛

مادرم کوه!

(١١٢)

ئازادی، کتاو ڕۆمانێکه

ئگەرد یەکتری نیسنێم و خۆنێمنەیٚ

◇

آزادی، کتاب رُمانی‌ست

با همدیگر می‌نویسیم و می‌خوانیم‌اش

(١١٣)

پەپیێکم

بەرزەفڕتر ئەژ ئەڵۆ

ناوم: "ئاوەخت"!

◊

پروانه‌ای هستم

بُلندپروازتر از عقاب

نامم: «آرزو»!

(۱۱۴)

گەریلا، کوو ئەڵبەسێکە

ڤە رستەیلێ

چنیاێە ئەژ ئەڤین و ئازادی

◇

مجموعه شعری‌ست، گریلا

با جمله‌هایی

بافته از عشق و آزادی

(١١٥)

نڤیسکار "حەقیقەت"

ئازادییە

خۆنەرەکەیٚ، دڵ

◇

نویسندەی «حقیقت»

آزادی‌ست

خوانندەاش، دل

(١١٦)

داڵک ڤەدی یەتن دووارەم و

هەلوورکم:

دار!

◊

مادرِ تولّدِ دوباره و

گهوارەام:

دار (درخت)!

(١١٧)

پەنێ تر:

تەنانەت دە ئاسمۆنیش

پەلەقاژە، فڕین نییە!

◇

درس عبرتی دیگر:

حتی در آسمان هم

دست‌وپازدن، پرواز نیست!

(۱۱۸)

فره گل

"بێسەر"، سەربەرز و

"سەردار"، سەرشووڕە!

◇

بسا

که «بی‌سر»، سرافراز است و

«سردار»، سرافکنده!

(۱۱۹)

گرد جا دامه پا

چی ڤەرز گومبییەیٚ بایٚ؛

ڤه منەی خوەم و گڕیٚ ستار گرتن

◊

همه‌جا را درنَوَردیدم

همچون فصلِ گمشده‌ی باد؛

در جستجویِ خویش و لحظه‌ای آرامش

(١٢٠)

کەنیاوێکە ژین

دچوو... دچوو

تا نادیار چووڵ و بێیاز مەرگ

◊

زندگی، چشمە آبی‌ست

می‌رود و می‌رود

تا ناپیداىِ دشتِ خالی و فراخِ مرگ

(١٢١)

م، تو، ئەڤی

خەنجەرەل دە خڵاف خەوبردەکەیٚ ژەنگار ڤەسە.

ئەما ملهوڕ، هۆچ دەربەن نییە

باکیٚ نییە!

منو تنو ئەڤی

بووێمنە خەنجەر دەسە زێڤینە ئەڵکێشیاێەکەیٚ "ئێمە"

تا چوار ستین لەشیٚ ئیٚگلە بێیاێە لرە!

◊

من، تو، او

خنجرهای خُفته در نیامِ گرفته زنگار.

دیکتاتور اما، ککَش هم نمی‌گَزد

انگار نه انگار!

من، تو، او

خنجر دسته نقره‌ی آخته‌ی «ما» باشیم

تا چار ستونِ تن‌اش بلرزد این‌بار!

(١٢٢)

ئەژ ڤەدی یەتن ئاسارە ئەشم

ڤەر شەق مەزایێ چەڤەڕێ

ئەژ راوهات گڵاڵ و چەم ئەشم

ڤەر کەنییێ ک خەو دەریال ددی

مزگانا دم شنەبایێ دڵداری

ڤە پرچەل ئازیەتبار رەنگینێ

ئۆ ڤەر ڤڵاتەکەم کوردستان

ئەژ ئازادی ئەشم... ئازادی!

◊

از تولّد ستاره گویم

شبِ عقیمِ انتظار را

از [ماجرایِ] جاریِ رود خبر دهم

چشمه‌ای که خواب می‌دید دریا را

مژده می‌دهم نسیمِ عشق را

به گیسوانِ سوگوارِ زیبایی

و برای وطنم کُردستان

از آزادی می‌گویم... آزادی!

مجموعه اشعار کوتاه

رودی از آواز سنگ

ریوار آبدانان

چیا